

Spletne strani šolske knjižnice OŠ Ivana Cankarja Vrhnika

Web site of the school library at Primary school Ivan Cankar Vrhnika

> Andreja Nagode

Izveček

Na OŠ Ivana Cankarja Vrhnika smo se v šol. letu 2011/12 dokončno lotili prenove spletnih strani šolske knjižnice. Želeli smo svež videz, enostavno dodajanje vsebine in oblikovanje, preprosto dodajanje novic in datotek. Blog.arnes.si je nova storitev za uporabnike Arnesa, ki omogoča vse naštet. Staro in novo vsebino smo hitro in preprosto prenesli v blog. Spletne strani šolske knjižnice so v novi podobi (knjiznica.blog.arnes.si) popolnoma zaživele. Novice in obvestila objavljamo sproti, priložiti je mogoče različne datoteke in jih dopolniti z zanimivimi povezavami. Omogočeno dodajanje komentarjev uporabnikov določenih vsebin še dodatno obogati in dopolni vsebino prispevkov. Z uporabljenim Arnesovim storitvijo smo spletno predstavitev šolske knjižnice pripravili tako, da je mogoče enostavno objavljati ter urejati statične vsebine in druge prispevke.

Ključne besede

blogi, šolske knjižnice, IKT, Arnes, spletne strani, osnovna šola

UDK 004:027.8

Abstract

In the school year 2011/12 the school library at Primary school Ivan Cankar Vrhnika finally undertook the effort of renovation of its web site. The desire was to give it a fresh look, simplify the design and adding of contents, news and other files. All this is possible with a new service by Arnes, called Blog.arnes.si. The old and new content was easily transferred to this blog. The new look of the web site (knjiznica.blog.arnes.si) has become fully operative. The news and notices are published as they appear, various files can be attached and enhanced with interesting links. The possibility of adding user comments even more enriches the contents. The Arnes service which we used enabled us a very simple preparation of the school library web presentation as well as easy publishing and editing of static content and of various contribution.

Keywords

blogs, school libraries, ICT, Arnes, web sites, primary school

1 Storitve svetovnega spleta

Svetovni splet ponuja s svojimi storitvami vedno nove izzive. Novosti nam lahko olajšajo in poenostavijo delo. Internet je povzročil ogromne spremembe na področju komunikacij. Velja za nepogrešljivo komunikacijsko orodje, njegovih uporabnikov pa je iz dneva v dan več.

Odnosi med organizacijo in javnostjo so opredeljeni kot rutinski vzorci obnašanja, ki so povezani z vključenostjo posameznikov v organizacijo. Splošno mnenje je, da so odnosi, ki so ustvarjeni prek spleta, manj močni oz. kakovostni kot tisti, ki se ustvarijo neposredno, iz oči v oči. Vendar pa so spletni odnosi lahko za organizacije strateško pomembnejši. Veliko jih namreč deluje skupaj z običajnimi (ustaljenimi, »offline«) odnosi in tako predstavljajo novo, močnejšo obliko odnosov med organizacijo in javnostjo (Hallahan, 2004, 775).

Informacije na spletu lahko organizacija takoj posodobi in so tako uporabnikom dosegljive 24 ur na dan, 7 dni na teden in kjerkoli, kjer je omogočena internetna

povezava. Spletni odnosi se zato ne morejo izoblikovati, dokler javnost ne izve, da je organizacija navzoča tudi na spletu. Graditev odnosa se vedno začne s promocijo organizacije in pridobivanjem uporabnikov na spletu.

Kent in Taylor (1998, 326–331) omenjata pet načel za oblikovanje dialoških odnosov z javnostjo na spletu:

1. Dialoški krog

Ena izmed koristi nove tehnologije je, da omogoča povratne informacije javnosti. To je izhodišče za dialoško komunikacijo med organizacijo in javnostjo. Dialog slednji omogoča, da organizacijam postavlja vprašanja, še bolj pomembno pa je, da je organizacijam omogočeno odgovoriti na zastavljena vprašanja.

2. Uporabnost informacij

Spletne strani bi morale vsebovati informacije, ki so splošno koristne za javnost. Pri tem pa ni pomembno, ali gre za podatke o dejavnosti ali druge bistvene informacije. Za učinkovito spletno stran je pomembna vsebina in ne zanimiva grafika, s katero nas skuša pritegniti veliko obstoječih spletnih strani.¹

Informacije na spletnih straneh morajo biti urejene tako, da jih uporabniki hitro najdejo.

3. Generiranje ponovnega obiska

Spletna mesta naj bi vsebovala določene posebnosti, zaradi katerih postanejo uporabnikom privlačna in jih zato spet obiščejo. Npr. posodobljene oz. ažurne informacije, nove teme ipd. Spletne strani, ki ne vsebujejo novih informacij, po prvem obisku niso več dolgo uporabne in ne spodbujajo novih obiskov. Strani, ki vsebujejo redno posodobljene in koristne informacije za javnost, veljajo za verodostojne in kažejo na to, da so njihove organizacije odgovorne.

4. Enostavnost uporabniškega vmesnika

Uporabniki, ki spletno stran prvič obiščejo zaradi informacij ali radovednosti, morajo vmesnik razbrati in razumeti. Prav zato mora biti preprosto organiziran.

5. Pravilo ohranjanja obiskovalcev

Oblikovalci spletnih strani morajo biti pozorni pri povezavah, ki lahko uporabnike speljejo stran.² Zato bi morale spletne strani vsebovati samo bistvene povezave, ki se odpirajo v novih oknih, ki jih uporabnik zlahka zapre, ne da bi izgubil začetno, torej našo, spletno stran.

Oblikovanja učinkovitih dialoških odnosov z javnostmi brez dialoga sploh ni, saj je splet brez njega le nov monološki komunikacijski medij ali nova marketinška tehnologija (Kent in Taylor, 1998, 325).

Predstavljena načela lepo opišejo porajajoče se temelje dialoških odnosov z javnostjo na spletu, ki pa so se do danes že precej preoblikovali oz. nadgradili. Uporabniki namreč od spletnih strani, ki jih obiščejo zaradi iskanja natančno določene informacije, zahtevajo vedno več. Avtorji le-teh morajo zato presoditi, kako bogate bodo grafično, da bodo dovolj informativne, in koliko povezav bodo vključili, ne da bi bilo to moteče za uporabnike.

¹ Pri tem načelu je treba opomniti, da so bile smernice napisane v času, ko je grafično gradivo na spletnih straneh le-te upočasnjevalo in tako tudi oviralo njihovo delovanje (op. avt.).

² Tudi pri zadnjem načelu je treba upoštevati čas njegovega nastanka, saj so potrebe uporabnikov spletnih strani danes že precej drugačne kot so bile v devetdesetih letih (op. avt.).

1.1 Blog

Z novimi orodji (blogi, wiki ali RSS-tehnologije – angl. Really Simple Syndication) je ideja interneta kot glavnega orodja za širjenje znanja, idej ali korporativnih informacij postala veliko bolj popularna (Gonzales-Herero in Ruiz de Valbuena, 2006).

Korporativni blog je blog, ki ga objavlja podjetje ali organizacija z namenom doseganja organizacijskih in podjetniških ciljev ali samo za posredovanje informacij, oza-veščanje svojih uporabnikov, pridobivanje povratnih informacij, za preverjanje idej, usmeritev in zamisli v javnosti ali za napovedovanje novosti in projektov in poročanje o njih (Bec, 2009).

Poznamo (vsaj) štiri vrste korporativnih blogov (Krže, 2010):

1. **Osebni blog**, ki ga posameznik oblikuje in vzdržuje, zato da izraža svoja osebna prepričanja, opazovanja, predloge itd. o izbranih temah v okviru posamezne organizacije. Z vidika le-te morajo glavne teme takšnih blogov vključevati podjetje in njihovo delo.
2. **Blogi o določeni temi ali poslovni blogi** se osredotočijo na zgodovino, razvoj in strokovnjake na določenem področju. Ustvarjalci teh blogov morajo biti verodostojni predstavniki določenega področja. Imeli naj bi veliko izkušenj, znanja in uspehov. Načelo teh blogov je, da posredujejo znanje tistim, ki želijo biti informirani o stanju na določenem področju.
3. **Blogi, ki temeljijo na publikaciji**, pa spodbujajo dialog o določenih temah. Avtorji tovrstnih blogov so uredniki, poročevalci ali prostovoljci, ki vestno spremljajo določeno temo in jo želijo izboljšati s pomočjo ljudi, ki so pripravljeni deliti to znanje.
4. **Korporativni blogi** so pisani manj prosto kot osebni blogi. Njihovi avtorji so korporativni izvršitelji ali njihovi zaposleni. Cilj teh blogov je lahko informiranje, prepričevanje ali argumetiranje.
5. **Promocijski blog** velja za marketinško orodje, ki ustvarja zanimanje za določen izdelek ali znamko (ali področje). Hitro objavljane in veliko zanimanje občinstva za določen blog lahko iz njega naredi vplivno obliko virusnega komuniciranja.

Na podlagi analize tuje in domače literature na temo bloganja in ustvarjanja spletnih strani smo ugotovili, da lahko spletne strani postavimo tudi v okviru korporativnega bloga, saj je šolska knjižnica ena izmed nepogrešljivih temeljnih elementov, ki sestavljajo osnovno šolo v Sloveniji.

2 Praksa na OŠ IC Vrhnika v preteklosti

Na OŠ Ivana Cankarja je že več let obstajala želja po uporabni in informativni spletni strani šolske knjižnice, s katero bi uporabnike lažje in hitreje obveščali o aktualnih dogodkih. V okviru šolske spletne strani je bila popolnoma verodostojno sicer že predstavljena, vendar so obstajale tihe želje po enostavnejšem objavljanju novic in oblikovanju strani. Ker sem obvladovala oblikovanje statičnih spletnih strani v HTML-ju je po obisku seminarja »Izdelava spletnih strani« nastala prva spletna stran šolske knjižnice, s katero se je nadaljnje delo pravzaprav šele začelo.

Slika 1: Prva samostojna spletna stran šolske knjižnice OŠ Ivana Cankarja na Vrhniki
[Vir: <http://www2.arnes.si/~anagod3/predstavitev.htm>.]

Vanjo so bile vključene vse kategorije, ki so, na temelju študije mnogih domačih in tujih spletnih strani šolskih knjižnic (Nagode, 2003), morale ustrezno predstavljati šolsko knjižnico in delo v njej. Ker pa je bilo objavljane preveč zamudno, je spletna stran ostajala nespremenjena predolgo časa in s tem izgubljala na svoji informativnosti in verodostojnosti predstavitevne vloge.

V sodelovanju z računalničarjem, ki mi je po neutrudnem prigovarjanju obljubil pomoč, so začele v wordu nastajati vsebine za novo spletno stran. Pripravila sem jih jaz, nato pa sem računalničarju prepustila njihovo objavo. Po objavi so se pokazali vsi tiskarski škrti in ob branju na monitorju so se utrinjale nove ideje, ki pa so morale počakati na naslednji sestanek obeh sodelujočih.

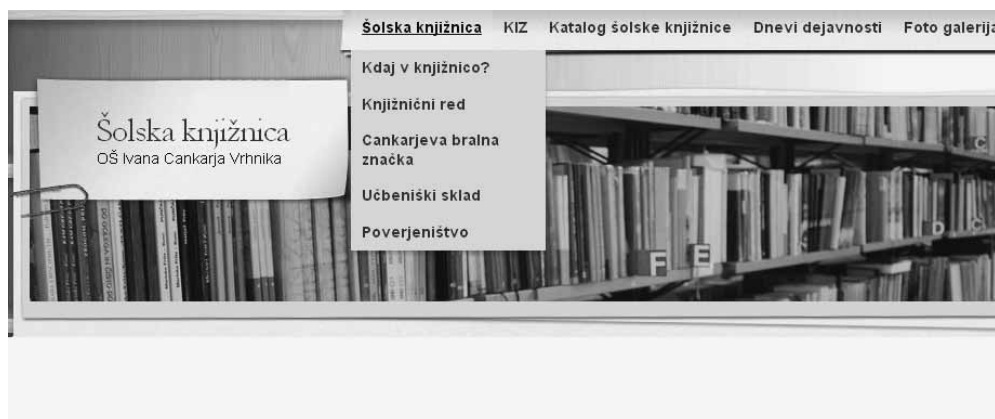
2.1 Praksa na OŠ IC Vrhnika danes

Jeseni 2012 so na Arnesu so predstavili nove storitve:

- FileSender (preprosta hitra in varna izmenjava večjih datotek na spletu – vse do 100 GB),
- Planer (orodje za preprosto načrtovanje sestankov in izdelavo preprostih anket in vprašalnikov) in
- Blog.arnes (najhitrejša pot do preproste spletne strani ali spletnega dnevnika) (Arnes, <http://www.arnes.si/storitve/storitve-za-posameznike.html>, 1. december 2011).

Oktober so jih predstavili tudi na srečanju e-Šolstva v Kranju, ki se ga je udeležil računalničar Simon Gerdina. Ekipa z Arnesa je po predstavitvi odgovorila na vsa vprašanja, ki so se porajala glede novih storitev. Spletne strani šole so potrebovale prenovo, pri kateri je računalničar nameraval upoštevati tudi vse moje zamisli. Kombinacija obojega je bila povod, da mi je vse informacije računalničar predstavil

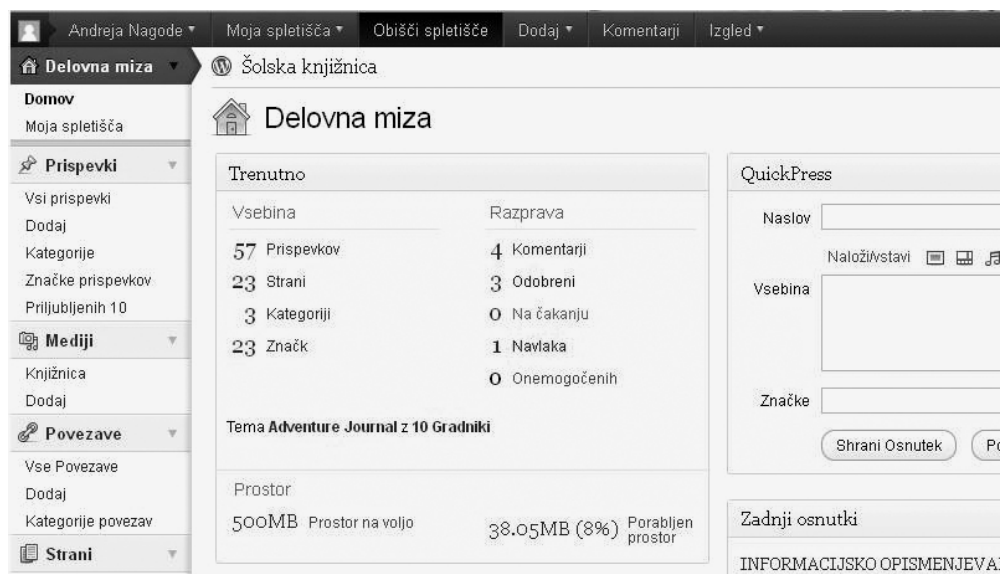
že naslednje jutro, hkrati z idejo, da bi lahko spletne strani šolske knjižnice nastale v okviru Arnesovega bloga. Želela sem, da je na spletnih straneh statična vsebina, ki se spremeni morda enkrat letno, da se preprosto vključuje novice in obvestila in doda še kaka uporabna povezava na druge spletne strani. Ugotovila sva, da je mogoče vse ideje in zamisli uresničiti prav s predstavljeno aplikacijo, in tako je bilo v nekaj urah postavljeno ogrodje bloga, ki je dobilo vlogo tako želene in pričakovane uradne spletne strani šolske knjižnice.

Slika 2: V glavi spletne strani je spustni meni, kjer uporabniki najdejo vse potrebne informacije [<http://knjiznica.blog.arnes.si/>].

2.1.1 Blog

Urejanje bloga poteka prek delovne mize. Uporabniški vmesnik je preveden v slovenščino in preprost za uporabo. Tudi urejanje in objavljane prispevkov in strani je enostavno in ne zahteva posebnih znanj. Privzeto poteka v grafičnem (WYSIWYG, tj. »What you see is what you get«) načinu, za naprednejše oblikovanje in popravke pa lahko uporabimo tudi kodiranje v HTML-ju.

Slika 3: Delovna miza [vir: <http://knjiznica.blog.arnes.si/wp-admin/>]

Za predlogo sva izbrala Adventure Journal 1.6.2, ki omogoča visoko stopnjo prilagoditve videza, hkrati pa priča vso toplino prave knjižnice. Tako lahko vplivamo na razporeditev vsebine v stolpce, dodajamo lastne slike za ozadje ali zaglavje, si nastavimo stranske vrstice (gradnike) in še veliko več.

Zamenjava slike ozadja je preprosta, zapletlo pa se je pri slogu naslova. Privzeta oblika pisave ni podpirala šumnikov. Treba je bilo prilagoditi slogovno datoteko CSS. Na Arnesu so tudi omogočili, da je mogoče lastno datoteko CSS naložiti med medije in jo tako uporabljati kot privzeto slogovno datoteko.

V naslednjih dneh sva dodajala vsebino; novo in z obstoječe spletne predstavitve knjižnice. Ko je bilo za to poskrbljeno, je bilo treba pripravljene vsebine smiselno razporediti, povezati in urediti v obstoječo shemo bloga oz. nove spletne strani. Vsebina, ki se ne spreminja, je predstavljena na spletnih straneh, novice in obvestila pa objavljam v prispevkih. Skupaj s povezavami je bilo vse naštetu treba smiselno urediti in povezati v menijih. Vsakršno spreminjanje vsebine in postavitev sta enostavna in hitra.

Pri oblikovanju kategorij za blog šolske knjižnice so bili upoštevani tudi rezultati raziskave, ki je primerjala 57 blogov tujih knjižnic (Clyde, 2004):

- ime knjižnice,
- ime ustanove, v katero knjižnica spada,
- podatki o objavi (datum) posameznih novic,
- arhiv bloga,
- izjava o namenu tega bloga,
- informacije o dogodkih v knjižnici,
- informacije o knjižnih novostih,
- informacija o odprtosti knjižnice (delovni čas), kontakti,
- povezave do knjižnega kataloga in
- povezave do drugih uporabnih spletnih strani.

Ob raziskovanju tuje literature je bila dodana le izjava o namenu bloga, vse preostale potrebne kategorije pa so že bile sestavni del obstoječe spletne strani.

Spletne strani šolske knjižnice omogočajo, da uporabnikom posredujemo splošne informacije, hkrati pa imajo tudi oni možnost prek kontaktnih naslovov postavljati vprašanja in posredovati predloge. Blog omogoča tudi neposredno sporočanje prek komentarjev, kjer smo jih omogočili. Uporabnikom bomo omogočili tudi naročanje na RSS-vire.

Uporabnike smo želeli informirati o delovnem času, kontaktnih številkah in naslovih, o redu v knjižnici, storitvah učbeniškega sklada in o Cankarjevi bralni znački.

Posebno poglavje smo posvetili knjižničnemu informacijskemu znanju. Vsebina se uporablja neposredno pri delu z učenci, ko jim knjižničarki v sodelovanju z učiteljem predstavljata določena znanja, povezana z bibliotekarsko stroko (npr. navajanje literature, navodila za iskanje po strokovni literaturi, citiranje virov itd.). Učenci na naših spletnih straneh lahko vedno pogledajo praktične primere vsega navedenega.

Katalog šolske knjižnice je na voljo prek spletne povezave. Uporabniki dobijo informacije o iskani literaturi in o njeni dostopnosti. Lahko jo rezervirajo ali podaljšajo rok izposoje.

Slika 4: Sedanja podoba spletne strani šolske knjižnice OŠ Ivana Cankarja [http://knjiznica.blog.arnes.si/]

Želimo, da se uporabniki večkrat vračajo na naše spletne strani, zato jim posredujemo aktualne informacije s področja naše in bližnje lokalne knjižnice, s področja branja in kulture. Naj jih nekaj naštejemo: Teden otroka, Rastem s knjigo, Nobelova nagrada za književnost, Praznik Čebelice, 80. rojstni dan (Kajetana Koviča), Slovo Toneta Pavčka, Rojstni dan Daneta Zajca, Dan reformacije, Žiga Zois, Rojstni dan A. Lindgren, 27. slovenski knjižni sejem, Ta veseli dan kulture, Poslovil se je oče Krtka ... Tedensko sta tako objavljeni vsaj dve novici.

Učenci si radi ogledajo spletne strani, kjer so objavljeni prispevki in fotografije dne-vov dejavnosti, ki potekajo na šoli in v katere je vključena tudi šolska knjižnica. Fotografije so objavljene v Picassi, na spletni stran pa je postavljena povezava do njih.

Del spletne strani je namenjen tudi povezavam, ki so lahko v pomoč uporabnikom (Cobiss, slovarji, Cankarjeva knjižnica Vrhnika, varna raba interneta, šolski projekti itd.).

Menije smo postavili ob zgornji rob, kjer se odstrani prikažejo v spustnih menijih, enako strukturo menijev pa smo dodali tudi ob desni rob strani. S tem smo dosegli preprost dostop do informacij. Vse zunanje povezave se odprejo v novem oknu oziroma zavihku, saj uporabnik tako ostane na naših spletnih straneh.

Prvi odzivi obiskovalcev spletnih strani šolske knjižnice so bili zelo pozitivni. Zato smo se odločili, da z delom nadaljujemo. Na uradne šolske spletne strani smo tako dodali le povezavo do spletnih strani knjižnice, ki so tako postale samostojne.

Sklep

Čeprav v tujini (in do zdaj tudi pri nas) šolski knjižničarji niso znani kot avtorji blogov, na katerih bi predstavljali svoje področje, znanje in obveščali svoje uporabnike o aktualnih dogodkih (Clyde, 2004), sem kot šolska knjižničarka (s začetno podporo

računalničarja) postala urednica bloga šolske knjižnice OŠ Ivana Cankarja Vrhnika. K temu pa je zagotovo pripomogla uporabniku prijazna in smiselna storitev, s pomočjo katere je Arnes naredil ustvarjenje blogov lažje tudi laikom, ki se ne ukvarjajo z izdelovanjem spletnih strani.

S postavljenimi temelji smo zadovoljni, saj uporabniki spletne strani iz dneva v dan bolj uporabljajo.

Viri

- Arnesove spletne strani za pomoč uporabnikom: Arnes.blog. Pridobljeno dne 3. 3. 2012 s spletne strani: <http://www.arnes.si/pomoc-uporabnikom/blogarnes.html>.
- Bec, B. (2009). *Promovirajte svoje podjetje s pomočjo blogov*. Pridobljeno dne 3. 3. 2012 s spletne strani: <http://www.poslovnisvet.si/clanki/marketing/promovirajte-svoje-podjetje-s-pomocjo-blogov>.
- Blog.arnes* (najhitrejša pot do enostavne spletne strani ali spletnega dnevnika). Pridobljeno 1. 12. 2011 s spletne strani: <http://www.arnes.si/storitve/storitve-za-posameznike.html>.
- Clyde, L. (2004): *Weblogs and librarians*. Chandos Publishing. str. 95–107.
- Delavna miza*. Pridobljeno 28. 5. 2012 s spletne strani: <http://knjiznica.blog.arnes.si/wp-admin/>.
- Gonzales-Herero, A. in Ruiz de Valbuena, M. (2006). Trends in online media relations. V: *Web-based press rooms in leading international companies*. Public Relations, Review 32, str. 267–275.
- Hallahant, K. (2004): Online Public Relations. V: *The Internet Encyclopedia*, vol. 2, str. 769–783.
- Krže, A. (2010): *Korporativni blog – novo orodje v praksi odnosov z javnostmi*. Diplomsko delo. str. 30–32.
- Nagode, A. (2003): *Promocijska dejavnost visokošolske knjižnice: primer knjižnice oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo*. Diplomsko delo.
- Prva samostojna spletna stran šolske knjižnice OŠ Ivana Cankarja. Pridobljeno dne 28. 5. 2012 s spletne strani: <http://www2.arnes.si/~anagod3/predstavitev.htm>.
- Spletna stran šolske knjižnice. Pridobljeno 28. 5. 2012 s spletne strani: <http://knjiznica.blog.arnes.si/>.

> **Andreja Nagode**, univ. dipl. bibl. in prof. slovenščine, je zaposlena kot knjižničarka in učiteljica slovenščine na Osnovni šoli Ivana Cankarja Vrhnika.
Naslov: Lošca 1, 1360 Vrhnika
Naslov e-pošte: andreja.nagode1@guest.arnes.si